

הלכות סבה סימן תרלח

באר הגולה

הצריך מן הדפנות ונשלם הכשר סבה הוסיף דפן, לא מיתסרא, אכל אם עשה ארבעתן * סתם, פלו אסורות ומקצות: הגה וכל זה לא מרי (ט) אלא בסבה שישב בה פעם אחר, * אכל אם הזמנה לסבה ולא ישב בה, * לא נאסרה, * הדמקה לאו (ג) [ג] מלתא היא (הגהות אשרי פרק המביא): ב' וכל (ד) [ד] אכלים ומשקים (י) שתולין בסבה (יא) כדי לנאותה, (יב) * אסור להסתפק מהם * כל שמונה (יג) אפלו נפלו (יד) * (וביום טוב ושבת טו) אסור לטלטלם (ה) * דמקצים הם (טו). ויאם התנה עליהם (טז) בשעה שתלאם * האמר איני בודל מהן (יז) כל בין השמשות (יח) (של שמונה ימים)

באר היטב

אחר שנמנה אסורים דלא גרע מנור"ס סבה א"כ התנה, יש"ש. ועמ"א: (ג) מלתא היא. וקשה, בהסמך מב ס"ג פנה הדמקה לגוף הקדשה מלתא היא, וי"ל דמשמיש מצוה קלי טפי. ונ"ל דמי שיש לו סבה בנזיה משנה לשנה מ"מ אינה אסורה עד שישב בה פנה, אע"פ דבקר ישב בה בפנה שעברה מ"מ כשעבר הקנה בטלה קדשתה וצריך מעשה אחר שתחול קדשתה, מ"א: (ז) אכלים. ואם יודע שהקדים יאכלו מהם מוטב שלא לתלותם, ס"ח סימן רסג. ול"נ דהנהגה עליהן, מ"א, ובלבד שלא יתקו החוטאים: (ה) דמקצים. דמקצה למצוה אפלו ע"ג פצמים ותשאר האשכול מלי פסקו מחיר לזמן ומילא יו"ל לפקו ובעל לגבה ונתלה עלה קדשת נור"ס. פנה מח"ב שיש מי שסבר דלא נמני תניא כוונתו, ובספר ירי' א"ליו"ד דפן שפסיק בין

משנה ברורה

דמקצה. ועין שם במשנה ברורה: (ט) אלא בסבה שישב בה פעם אחרת. עין במגן אברהם (י) שאפלו לא נעשית לשם סבה, דהנהגה שיהיה צויה לצל, פיון דמדרינא סבה קשרה היא וישב בה פעם אחת, אסורה שוב כל ימי הקנה. ונראה לי דמרי (יא) שהזמנה מתחלה לשם ספת הקנה, או שקבעת שישב בה הנה (יב) דצוה לישב בה כל ימי הקנה, הא לאו הכי לא נהנהגה בפעם אחת להיות שם ספת הקנה עליה, וכמו שכתבנו למעלה בסערי' קטן ג. וימי שיש לו סבה בנזיה משנה לשנה, מכל מקום אינה אסורה עד שישב בה פנה, אף על גב דבקר ישב בה בפנה שעברה, מכל מקום כשעבר הקנה בטלה קדשתה⁽¹²⁾ וצריך מעשה אחר שתחול קדשתה, פן פנה המגן אברהם, (יג) ויש משהרונים שפסקוין פנה, וטוב להתמיר: ב' (י) שתולין בסבה וכו'. בין שתולין בסבה (ד) ובין שתולין בדפנות⁽¹⁴⁾ * כדי לנאותה. ואם יודע שהקדים יאכלו מהם, מוטב שלא לתלותם, שיתקו החוטאים ויבואו לידי חילול שבת, וגם שמא יבואו לאכלם, אכן אם כול לתלותם בגבה שלא יוכלו הקדים להגיע לשם או שאין לו קדים, מקנה לתלות נור"ס סבה [א"ר בשם ס"ח רס"ג]; גם בשל"ה פנה דנאוי לפנות הפכה בקרמין וסדרינא⁽¹⁵⁾ ונתלת בה פרות חשבינא⁽¹⁶⁾: (יב) אסור להסתפק מהם. דביו (טו) הוא להמקצה כשסתפק מהם: (יג) אפלו נפלו. כדיון (טו) דאתקצאי לבין השמשות אתקצאי לכל היום טוב, (יח) ואפלו נפלו בחל' המועד אסורין: (יד) ויביום טוב ושבת כו'. אכל בחל' המועד לא שיהא אסור לטול, ועל פ"נ אם נפלו מהנה לטלטלן ולהחזירן למקומן [טור]: (טו) אסור לטלטלם וכו'. הנהגה אפלו לדעת המתירין לעיל בסמך תצה מקצה ביום טוב כמו בשבת, במקצה פנה לכלי עלמא אסורין⁽¹⁷⁾: (יח) דהקצה למצותן: (טז) בשעה שתלאם. בא (טו) לאפוקי, דלא נימא דוקא סמוך לבין השמשות: (יז) כל בין השמשות. דיש (כ) תחלת בין השמשות ויש סוף בין השמשות, ובקעין שלא יבדל מהן כל זמן בין השמשות⁽¹⁸⁾: (יח) של שמונה ימים. פרוש, לאפוקי (כא) קשאר: איני

שערי תשובה

הדמקה לא מלתא היא, ע"ש: [ג] מלתא היא. עבתי"ש. ועין כו"י שהביא בשם מהרי"י מולכו שדעתו בסבה מתקנת אסור להנות בכל השנה. וכתב בסרי"י ע"ז: ונאיתי להמגי"א דקר' להפך וכו', ששמע דמסכת להמגי"א. ואין לדין פשיטא שאין בית מחוש, דכיון שנהגין תהי, כל ע"ש דבימי הקנה אציקא נמנהגה היא שפתחו לתקנה ובהתנה פרוש דמי, ומ"מ מ"ש המגי"א שצריך מעשה אחר שתחול קדשתה ע"ע דאפשר אי בלא מעשה חלה הקדשה כשצמחה תהי, דאין זה ידוע לתומכה. ודבא לא פקע הקדשה לגמרי רק על דרך תנאי לבד. ועין בא"ד שכתב על דברי המגי"א שצ"ע, ואפשר פתחו למיש דבהנהגה נוסח הקנה הנהגה קדשתה, ע"ע: [ד] אכלים. ועין מח"ב בספר ע"ג פצמים ונהגה שם אשכול ענבים שהיה מרלה קדשת נור"ס. פנה מח"ב שיש מי שסבר דלא נמני תניא כוונתו, ובספר ירי' א"ליו"ד דפן שפסיק בין

באר הלקה

על פל' פנים מדרבנן, ואיזה סבירא לה דלא מיתסרא קלל, ובנה סבירא לה להבית יוסף כהר"ן: * סתם. נראה לי דרוצה לומר, לאפוקי אם פרש דאפלו עושה לשם סבה ואלו להוספה בעלמא: * אכל אם הזמנה לסבה. ואפלו אם עשהה לשם סבה, וכניל בסימן כב בדנין הזמנה, עין שם: * לא נאסרה. נראה לי דלא אמרה אלא לענין קדשת הקנה שחל על הסנה, הוא דבעינן לשב בה פנה, אכל משום מקצה שתירת אהל דאסור בכל יום טוב, הרי לא תלי בישב בה לגמרי, אלא דאיה אסורה רק ביום טוב ובחל' המועד שרי כהיא פונא נמור וקציעה]: * דהדמקה לא מלתא היא. וצריך עיון, אי הכי אפלו אי ישב בה אחר שקדש היום לא ליסתרא כלל יומא אלא לשעה שישב בה לבד, דהא אפתי לא הוי אתקצאי לבין השמשות ולא אתקצאי לכלל יומא, ולכי נכח (דמקצה⁽¹³⁾ נמור"ק ה"ל). והנה לפי מה שכתב מקצם: אפלו לא ישב בה כלל אסור עד חל' המועד דמשום סתירת אהל הוא מקצה, ונראה דכנתו דמשום קדשת הקנה לא מיתסרא אלא לשעה שישב בה: * אסור להסתפק מהם וכו'. וזהו אם תלאן קדם בין השמשות ראשון, ואם תלאן ביום א' או בחל' המועד, מתחיל אסור מן בין השמשות הראשון שאחר זה עד סוף יום טוב, אכל מן עת התלה עד הקרב לא מיתסרא [פן מוכח לקמיה]: * כל שמונה. עין בשו"ת חתם סופר ארח"י חיים סימן קפד, באחד שהנהגה לו אתרוג אחר ותלאו בהסבה לנוי ואחר כך ביום טוב בא אחד מן הקפד שלא מצא אתרוג לקנות, והורה שישמר לטל אתרוגו הפנה בסבה לנוי ולצאת בו, ונהי בדיום טוב אסור בטלטול משום מקצה, מפני מקום בחל' המועד שישמר לטלטלו⁽¹⁹⁾ הוא דרין דמקצה לצאת בו, דמצוה לאו להנות תננה, ועוד, דהא דאסור להנות הוא משום בויי מצוה וכאן ליכא בויי, דמעקרא הוי רק נוי מצוה והתשא מצוה נופא ומכריכים עליו. ועין שם עוד שהאר"ק כוה ופיסק דמקצה נמי לבעל אתרוגו לקח מעות מחיר אתרוגו, עין שם טעמו: * ויביום טוב ושבת אסור. ואם נפלו הנויין ויש שלחן ויא אפשר לאכל, (א) ויביום דמשום אכל נפש ביום טוב מטר לטלטל המקצה ולהסירן. והפרי מגדים מסיק דאם אפשר על דיי טלטול מן הצד לצד השביל ובהומה, יעשה ולא יטלטל בדינא⁽²⁰⁾, עין שם. ולענינת דעתא, אם קיסמי הסכך נושרין הרבה על השלחן אפשר דמטר לטלטל אף ביהנות להסירן אם נמאס מהו, מידי דהוי אגרוך של רע"א⁽²¹⁾: * דמקצים הם. הנהגה בין פשתולין על הכתל ובין כשנפלו:

שער הצינן

(א) הנה בעצם דין זה נסתפק הבית יוסף לעיל בסמך תחית, אף הפגן אברהם הביא בענינו דין זה בפשיטות בשם רבנו יצחק: (א) דהלא מרמין לדינא דהמנהג, ובהמנהג קמא לן לעיל בסמך מב דצר בה ולא אנהגה לאו מלתא היא: (ב) דלעיל קמא לן שם דאם בעת שצר פנים אחת הנה דעתו למציר בה ועולם, שוב אסור למציר בה זויה, והכי נמי בענינו אם דעתו לישב בה כל ימי הקנה, נחשב זה כאלו הנה הזמנה גם כן: (ג) עין בשערי תשובה ובסרי"י עיקב: (ד) גמרא דרי': (טו) גמרא שבת דף כב: (טז) חוספות שם: (יז) הר"ש בשו"ת, ובאור בשו"ת, וכן (יח) הר"ש בכתובות וכו'. (כ) פן מוכח בבאור הגר"א שפירש פנה דברי רמב"ן שהוא דלא כרש"י, דרש"י מהני פנה דלא חילל הקדשה מפילא גם פשאר הנמים ולידיה לא מהני. ולפי זה אם אמר סתם איני בודל מהן כל בין השמשות, אפשר דגם לרמב"ן נכלל פנה זה שמונה ימים, אמנם המעין כיום של שלמה נשחבא במ"א משמע דלדעת ארחות חיים בשם הרמב"ן אפלו באפן זה לא מהני, ועל זה פנה וחקמ"א יתרא היא, דבסתמא בנדאי מהני, וכן משמע מפגן אברהם שהביאו לחלק פנה על דברי הרמ"א, משמע דהרמ"א לא מהני אפלו בסתמא. ומקשה פנה נראה דאין להחמיר בסתמא, דתרי דעת רש"י וכן הוא גם כן דעת הר"ן דאפלו כשפירש שישב אפי' בודל כל בין השמשות שלי ערב יום טוב הראשון, גמ"כ פנה מהני, ומהי דבין אפן להקל לנוי דעת הרמ"א שהתקין

הַלְבוּת סִפָּה סִימָן תַּרְלָה

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק ט]

שֵׁשֶׁבֶת קָה פַּעַם אֶתְדָרָה⁽¹¹⁾ וכו', בְּטָלָה קְנִיבְסָה⁽¹²⁾.

11) ולענין אשה שישבה בסוכה האם חלה הקדושה על ידי ישיבתה, הסתפקו בזה בספר בית השואבה (דיני סוכה וניה ס"ג) ובספר זכרון שמואל (ס"ו כט אות ז), מפני שאף שאינה מחויבת לשבת בסוכה, מ"מ הרי מקיימת מצוה בישיבתה [וראה שו"ת עונג יום טוב או"ח סי' מט], ובשו"ת התעוררות תשובה (ח"א סי' מח) כתב שבישיבתה היא מחילה קדושה על הסוכה כלפי עצמה, אך הסתפק האם חלה על ידי כך קדושה גם כלפי איש. וכן בישיבת קטנים בסוכה, דן (שם סי' מט) האם חלה הקדושה לגבי גדולים על ידי ישיבת הקטנים בה.

ואדם היושב בסוכת חבירו [בהסכמתו], כתב בספר החיים (לגר"ש קלוגר, סי' זה פ"ח) שאינו מקדש ואוסר את הסוכה על ידי ישיבתו, מפני שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו, ורק שמי"מ אסור להשתמש בעצי הסוכה משום ביזוי מצוה, אלא שלזה מועיל תנאי. מאידך, בשו"ת בית שערים (או"ח סי' שמב) כתב שישבת אחר מדעת הבעלים מקדשת ואוסרת את הסוכה, מפני שרק על ידי מחשבה אין אדם אוסר דבר שאינו שלו, אך על ידי מעשה אדם אוסר דבר שאינו שלו, וכן כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ה סי' עא אות ה), וביאר שאין זה שייך לדין אין אדם אוסר דבר שאינו שלו, מפני שהישיבה היתה כדיו, והקדושה באה כתוצאה מהישיבה. אכן, הבכורי יעקב (סי' ז) הסתפק שמה בכל אופן אין אדם אחר יכול לאסור את הסוכה, מפני שדינה כהקדש, ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו.

12) אכן, לענין יציאת כתב לעיל (סי' כא ס"ק ד) בשם הבי"ח, שאסור לקשור בה דברים אף בשעה שאינו לובשה ואין מקיים בה המצוה, וכתב בביה"ל (ס"א ד"ה אבל) שיתכן שאף המג"א המובא כאן לגבי סוכה, לא נחלק על זה, מפני שמצות יציאת אינה מתבטלת מהבגד בשעה שפושטה, שהרי עומדת בכל יום לקיים בה את המצוה, מה שאין כן סוכה, שלאחר שבעת ימי החג נתבטלה מצוותה עד לשנה הבאה. ולפי חילוק זה כתב בביה"ל שם, שהוא הדין בלולב ושופר שאינם עומדים לשימוש אלא בשנה הבאה, תיפקע קדושתם לפי המג"א, ושלא כדברי הבי"ח שהביא במשנ"ב שם (ס"ק ד) שקדושתם אינה נפקעת.

[ביה"ל ד"ה הזהמנה]

הלְבִי נֶפֶס תִּשְׁתַּחֲוֶה⁽¹³⁾.

13) בישוב הקשיה, ראה מה שכתבו העמק ברכה (סוכה אות יא), ובשו"ת מנחת שלמה (מהדו"ת סי' נד, וראה ששי"כ פכ"ב הע' נה).

[משנ"ב ס"ק י]

בֵּין שְׁתֵּלִיזִין בְּסֶכֶךְ וּבֵין שְׁתֵּלִיזִין בְּפָנֹת⁽¹⁴⁾.

14) ונוי הנמצא תחת דופן עקומה, כתב הפני יהושע (סוכה י, ב) שמתקדש ונאסר, והגר"ש אויערבך (הליכות שלמה סוכות פ"ז דבר הלכה אות לב) כתב שרבריו מחודשים, שלבאורה היה נראה שאינו נעשה מוקצה כיון שאינו מגוף המצוה, וכשם שמותר ליטול עלים מלולב במקום שמחוץ לשיעור הכשרו, ונשאר בצ"ע. והגר"ח קניבסקי כתב (ארבעת המינים כהלכתם עמ' קסד) שיתכן שאסור להשתמש בנוי זה, ומי"מ באופן שהדופן העקומה אינה נצרכת להכשר הסוכה, אין דינה כדופן עקומה ואין הגוי שתחתיה נחשב כנמצא בסוכה. מאידך, האמרי אמת (הובא בשו"ת שבט הקהתי ח"ז סי' ר"ה אות ב) דייק מלשון הגמ' (סוכה י, א) שכתבה בלשון 'סיככה' (הכלכתה) ותלה בה וכו' אסור להסתפק מהו, שדוקא מה שנמצא תחת לסכך הכשר כהלכה נחשב נוי סוכה והוקצה למצוה. ונוי הנמצא על דופן הסוכה מבחוץ [כגון שתלי על דלת הסוכה

מבחוץ], דעת הגר"י קניבסקי (ארחות רבנו ח"ב עמ' רכ) שנחשב כנוי סוכה, כיון שתלוי שם כדי לנאות את הסוכה. מאידך, הגר"ח קניבסקי כתב (ארבעת המינים כהלכתם עמ' קסו) שאינו נחשב כנוי סוכה.

ולענין נוי סוכה שחלקו בולט מחוץ לסוכה, דעת הגר"מ פיינשטיין (שו"ת רבבות אפרים ח"ב סי' קע אות כב) שאף החלק הבולט החוצה נחשב כנוי סוכה.

[משנ"ב ס"ק יא]

בְּקֶרְמִין וּסְדִינִין⁽¹⁵⁾ וְלִתְלוֹת קָה פִּירוֹת תְּשׁוּבִין⁽¹⁶⁾.

15) וגדר הדברים הנחשבים נוי סוכה, כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ה סי' מ אות ד) שהוא דברים שרגילים לתלותם במקום הידור כדי לנאותו ומתקיים על ידם מצות 'תשבו כעין תדורו'. ולכן, סדינים המצויים נחשבים כנוי סוכה, כיון שאף בבית תולים אותם כדי לנאותו, וגם עני שאינו תולה אותם בבית מצוה עליו לתלותם בסוכה, שהרי אף בבית מצוה עליו לתלותם בשבת ויום טוב, ולפיכך כשתולה אותם בסוכה מקיים בכך מצות 'תשבו כעין תדורו'. ומה שפירות ויינות נחשבים נוי סוכה, אף שאין הדרך לקשט בהם את הבית, הוא מפני שהעיקר בסוכה הוא האכילה, ולפיכך יש שייכות נוי לידור בסוכה כשתולים בה מיני מאכל חשובים ונאים, ועוד, שהטעם שבבית אין תולים דברים אלו לני הוא מפני שמתקלקלים במשך הזמן, ואף צריכים להורידם כדי להשתמש בהם, מה שאין כן בסוכה שאינם תלויים שם אלא במשך כמה ימים ואין חשש שיתקלקלו, ואף אסור להורידם בתוך ימים אלו.

ושאר מיני קישוטים [המצויים בזמנינו] שרגילים לנאות בהם הסוכה, כתב בשו"ת אגרות משה (שם) שכיון שאין תולים אותם בבית לניו אף שהם מתקיימים ימים רבים [ואינם כפירות], אינם נחשבים נוי סוכה [כדברים הנ"ל שנמנו בברייתא] אלא רק נוי מצוה, ויתכן שמותר אף ליהנות מהם בסוכות [וראה מה שכתב שם סי' לט אות ו].

ותמונות של רבנים וצדיקים, כתב בשו"ת שלמת חיים (סי' שנה) שמי שנהוג לתלותן בביתו ואינו חושש לדברי היערות דבש המובאים בפתחי תשובה (יו"ד סי' קמא ס"ק ז) שכתב שאין להושות בבית תמונות אדם מחמת ששורה עליהן רוח טומאה, יתלה אותן אף בסוכה, וכן נהג הגר"י קניבסקי (ארחות רבנו ח"ב עמ' רכא) לתלות תמונות של גדולי הדור הקודם.

וסדינים [שאינם מצויים] התלויים על דפנות הסוכה, דעת הגר"י קרליץ (חוט שני סוכות עמ' רלג) שנחשבים נוי סוכה ואסור להסירם.

ועצי בשמים שהניחם בסוכה לריח, דעת הגר"י קרליץ (שם) שנחשבים נוי סוכה והוקצו למצותם, כיון שעושים ריח טוב בסוכה, וכן דעת הגר"ש אויערבך (ספר הסוכה פסקים והערות אות יא) לגבי בושם התלוי בסוכה להפיץ ריח טוב, אכן הסתפק (שם) אם מותר להסירו [וליהנות ממנו] ולהחליפו בבושם אחר, שאף שנחשב הוא כנוי סוכה מחמת ריחו, מ"מ כיון שהנוי אינו גוף הבושם אלא רק הריח, יתכן שלא נאסר להחליף את גוף הדבר.

ועציץ או אגרול פרחים שהונחו בסוכה על מנת לנאותה במשך כל ימי החג, הסתפק הגר"ש אויערבך (הליכות שלמה סוכות פ"ז סי"ט) האם נחשבים הם כנוי סוכה ונעשים מוקצים למצוה, או שאינם מוקצים מאחר שאינם מחוברים וקבועים בה. ודעת הגר"ש אלישיב (אשרי האיש ח"ג פכ"ד אות לא) שאינם אסורים מדיון נוי סוכה, כיון שאינם מחוברים לסוכה. מאידך, דעת הגר"י קרליץ

מילואים הַלְבוּת סֵפֶה סִימָן תַרְלַח

המשך מעמוד 202

10) ואף שהקדושה אינה חלה עד שיושב בה ביום טוב, ובשעה זו כבר יש לסוכה ארבע דפנות, ביאר הגר"ש אלישיב (קובץ תשובות ח"א סי' סד) שכיון שמעיקף הדין אף כשעשה את כל ארבע הדפנות כאחת אין הקדושה חלה אלא על שיעור הדפנות הנצרך לסוכה, אלא שלמעשה חלה על כל הדפנות מחמת שאין ידוע על איזה דופן לא תחול, אם כן בסוכה זו שבנה בתחילה שלש דפנות בלבד וגילה דעתו בשעת בנייתה שאלו הן הדפנות העיקריות, חלה הקדושה רק עליהן, וכשם שכתב הביה"ל להלן (ד"ה סתם) שאם אמר בפירוש שהקדושה תחול על דפנות מסוימות היא חלה דוקא עליהן [וראה קהלות יעקב (ברכות סי' ו-ז)].

אכן לגבי סכך, אם לאחר שהניח סכך בכמות הנצרכת החליט להוסיף עוד סכך, כתב הערוך השלחן (סי'ו) שחלה קדושה אף על הסכך הנוסף, שהרי סכך זה אינו עומד בנפרד משאר הסכך אלא משמש עמו כסכך אחד, ואינו כדפנות, שהדופן הרביעית עומדת וניכרת בפני עצמה.

דעת הרמב"ם הנ"ל, ובאופן שאפשר להשתמש בקרקע עצמה ומניח את הרצפה רק לנוי, דין הרצפה בנוי סוכה [ראה פמ"ג (סי' תרמג משב"ז ד"ה אמר ההידוט) שראוי להניח ריצוף בקרקע הסוכה, וזכר לענני כבוד שהיו מתחת לעם ישראל], ואסורה כנוי, והקרקע עצמה אינה קדושה משום שקרקע עולם אינה נאסרת מדין עצי סוכה, וסיים שצ"ע לדנא. מאידך, הגר"ש איערבך (הליכות שלמה סוכות פ"ז דבר הלכה אות כט) הסתפק לענין שטיח אם דינו כנוי סוכה, כיון שיתכן שמה שמונח על הקרקע אינו נחשב כנוי סוכה.

9) ונפקא מינה אם איסור השימוש בדפנות הוא מדאורייתא או מדרבנן, כתב הערוך השלחן (סי"ד) שאם האיסור הוא רק מדרבנן, דינו כאיסור מוקצה בשבת שהותר לענין חולה, ומשום כבוד הבריות, וכן לטלטל מן הצד, מה שאין כן אם איסורו מדאורייתא [וראה שם נפקא מינה נוספות בהו].

[ביה"ל ד"ה ואם]

עוד דפן רביעי, הוא מלְתָא בְאֵפִי נְפֶשָה¹⁰.

הַלְבוּת סֵפֶה סִימָן תַרְלַח המשך מעמוד קב

וראי, ואינו אלא בגרמא [נמצד שנהיה הפרי מוקצה אפשר להתנות בערב יום טוב שאינו בודל מהם כל ימי החג], מימ למעשה לא היקל בדבר, משום שכמה פוסקים החמירו בגרמא.

ולתלות פירות ערלה בסוכה, דעת הגר"ש קמנצקי (קובץ הלכות, סוכה פ"יב סי"כ) שמוותר, ואינו נחשב כנהנה מאיסורי הנאה, מפני שהנאה ממראה הפירות אינה נחשבת כהנאה.

[משנ"ב ס"ק טו]

בְּמִקְצָה קָנָה לְקָלִי עֲלָמָא אָסוּר¹¹.

17) ואף נוי סוכה שכתבו עליו סדר האושפזין וכדו ומיעד לקריאה מתוכו כשנכנסים לסוכה, דעת הגר"ח קניבסקי (סוכת חיים שו"ת בסוף הספר אות קסח) שדינו כמוקצה, ואסור לטלטלו ביום טוב.

ולענין להרים מהקרקע בשבת ויום טוב נוי סוכה שנפל וכתובים עליו דברי קדושה, דעת הגר"נ קרליץ (שבת ח"ג עמ' סח ד"ה תמונה) שכיון שכתבי קדש אלו הם מוקצה מדין ע"י סוכה, אם כן אסור להרים, שאין ביונים מתיר לטלטל מוקצה, ויש לכסותם שלא יהיה ביונים גדול, ומוותר לטלטלם על ידי טלטול מן הצד או לדעות המתירות על ידי גופ, וראה מה שכתבנו לעיל (סי' שח ס"ק כב) לענין כתבי קדש שנקרעו.

וניי סוכה שלא ביטלו למקומו, והוא כלי שמוותר להזיזו ממקום למקום בכל שבתות השנה, דעת הגר"ש איערבך (שש"כ פכ"ב הע' נו) שמוותר לטלטלו בשבת בסוכות, אך העיר שאם כן יהיה מותר גם להוציאו מהסוכה בלא ליהנות ממנו [וראה מה שכתבנו בשמו בביה"ל להלן (ד"ה כל)].

[משנ"ב ס"ק יז]

יְבָעִין שְׂלָא יְבָדֵל מִקֵּין קֵל זְמַן בֵּין הַשְּׁמִשׁוֹת¹⁸.

18) אמנם, לגבי מוקצה מחמת איסור, כתב לעיל (סי' שט ס"ק יט) שלא נעשה מוקצה לכל היום אלא אם כן הוקצה לכל זמן בין השמשות, אך אם ברל ממנו רק חלק מבין השמשות לא נהיה מוקצה, וכן כתב שם (סי' כז) בשם השו"ע הרב, שרק אם היה המוקצה על הבסיס במשך כל בין השמשות, נעשה הכלי בסיס ומוקצה לכל היום כולו, וכן צידד הפמ"ג (סי' רעט א"א סוף סי' יד, ובפתיחה להלכות יום טוב ח"ב פ"א)

(חוט שני שם) שדינם כנוי סוכה, ורק פמוטים יפים אינם מוקצה, שהרי אינם שייכים לסוכה.

ונורת חשמל הדולקת בסוכה, דעת הגר"נ קרליץ (שם) שנראה שאינה בכלל נוי סוכה, מפני שעשויה לשימוש ולא לנוי, אך אם היא יפה במיוחד הריהי כנוי, ויש לדון שיהא אסור להסירה גם אם נשרפה וצריך להחליפה, מפני שהוקצתה למצותה.

וילין המשמש לנאות את הסוכה, דעת הגר"נ קרליץ (שם) שמוותר להזיזו [לפתחו ולסגורו] בחג, מפני שדרך תשמישו בכך, ולא הוקצה מתשמישו זה, אך אם היה נעוץ בדפנות בתחתיתו ונפרד החיבור בחג, מסתבר שאסור לטלקו לצדדים כחילין.

ומסמרים המעמידים את דפנות הסוכה, וכן סיכות ונעצים המעמידים את נוי הסוכה, הסתפק הגר"ש איערבך (ספר הסוכה שם אותיות יב-יג) אם דינם כסוכה וניה או לא, ודעת הגר"ח קניבסקי (תורת המועדים עמ' צג) שדינם כנוי סוכה.

וקישוטים העשויים על ידי נכרים כדי להשתמש בהם ליום אידם [כנורות הנכבות ונדלקות], כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"ב סי' נו) שמוותר להשתמש בהם בסוכה, מפני שלא היו בבית העבודה וזה אלא רק הומוני לשמה, והם נעשו בבית החרושת על ידי מכתנות ולא על ידי בני אדם החושבים לשם עבודה וזה, וגם נעשו לא רק לשם על זה אלא לשם כמה מטרות, וכן דעת הגר"ש אלישיב (אשרי האיש ח"ג פכ"ד אות כט) שמן הדין מותר, אלא שמכוער הדבר.

16) ולתלות בסוכה פירות שביעית, כתב הגר"ש איערבך (הליכות שלמה סוכות פ"ז סכ"ג) שאף שעל ידי כך יהיו אסורים באכילה במשך ימי החג משום שנעשים מוקצה למצותם, ואסור להפסיד פירות שביעית, מימ מותר לתלותם, כיון שדי בכך שלאחר החג יחזרו להיותם כדי שלא ייחשב שמפסידם, וכן כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"ז סי' נו), וכן דעת הגר"ש אלישיב (משפטי ארץ שביעית פכ"ד הע' 2, אשרי האיש ח"ג פכ"ד אות לה) שאם ידוע שלא יתקלקלו כלל יהיו ראויים לאכילה לאחר החג, מותר לתלותם, אכן, בשו"ת מנחת יצחק (ח"י סי' קיט) כתב שאף שיש לצדד להקל בזה מפני שהפסד אינו

מילואים הלכות ספח סימן תרלח המשך מעמוד קודם

אחרת. ובעיקר הדי"ט (סי' ב אות סח) הוכיח מהשר"ע לקמן (סי' תרטו ס"א) שמותר להסיר את הסכך בלא להשתמש בו, שהרי מבואר שם שביום השביעי פוחתין את הסכך, ואילו היה אסור להסיר סכך משום מוקצה, לא היו מתירים לעשות זאת עבור יום טוב אחרון, ובפרט שאפשר להכניס לסוכה כלים מאוסים כדי לפוסלה ואין צריך להסיר חלק מהסכך. אך כתב שיש לדחות ראייה זו, ולומר שחכמים הקלו לטורח את הסוכה כדי לעשות היכר גדול ששיבתו בה אינה בכלל 'בל תוסיף', וכן הסיק שאסור, והביא ראייה לזה מספר פחד יצחק.

ולמעשה, דעת הגר"ש¹ אויערבך (ש"ת מנחת שלמה מהד"ת סי' נד, ספר הסוכה פסקים הערות אות י') שמותר להסיר בין את הסכך ובין את הנוי, כפי שמוכח ממה שמותר לטורח את הסוכה ונויה ביום השביעי מן המנחה ולמעלה, ודברי הרמ"א בסעיף זה שאסור לטלטל את הנוי נאמרו רק על שבת יום טוב, מאידך, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני סוכות עמ' רלג) שאסור להסיר את הנוי. ודעת הגר"ש אלישיב (אשרי האיש ח"ג פכ"ד אות כו) שלכתחילה יש להתנות על נוי סוכה שיוכל להסיר מפני הגשמים, ואם לא התנה, יורידם על דעת להחזירם, ואף בערב היום השמיני יורידם על דעת להחזירם בשנה הבאה.

[ביה"ל ד"ה וביום טוב]

יעשה ולא יטלטל קנינים²⁰ וכו', מדי דהני אגףך של קצ"א²¹.

(20) מבואר שאף דבר שהותר בטלטול ביום טוב משום צורך אוכל נפש, אין לטלטלו כדרכו כשאפשר לעשות זאת על ידי נייער, וראה מה שכתבנו במשני' לעיל (סי' תקי ס"ק ז).

(21) משמע מדבריו, שאף כשיכול לגרוח את הגרף של רעי על ידי סכין, אין צריך לעשות כן, וכן משמע במשני' לעיל (סי' שח ס"ק קטו), וראה מה שכתבנו שם. ולענין הגדרת גרף של רעי, ראה מה שכתבנו שם (ס"ק קל).

[וראה תהלה לדוד (סי' שי ס"ק ג)], ואילו כאן כתב שאם בדל חלק מבין השמשות, נעשה הנוי מוקצה. וביאר בש"ת שבת הלוי (ח"ה סי' מג אות ב). שהואיל ונוי סוכה הם מוקצה מחמת מצוה, והמצוה תלויה בכניסת היום, יש להחמיר בבין השמשות ולחוש בכל רגע שמא בו נכנס היום ונעשים מוקצה, מה שאין כן בשאר מוקצה, שאינו תלוי בכניסת היום אלא נאסר מחמת דעת האדם המוקצה, אינו נדון כמוקצה אלא אם כן הוקצה במשך כל בין השמשות. עוד תירץ, שמוקצה מחמת מצוה בנוי סוכה, אף שהוא דין דרבנן, מ"מ יסודו בדין מוקצה מחמת מצוה דאורייתא, על כן יש להחמיר בו אפילו אם הוקצה לרגע אחד, מספק שמא נעשה באורו הרגע מוקצה, מה שאין כן בשאר מוקצה, שאינו אסור אלא מרבנן [וראה פמ"ג בפתיחה להלכות יום טוב שם], וראה ש"ת מנחת שלמה (ח"א סי' י, עמ' עח).

[ביה"ל ד"ה כל]

מקל מקום בחלי המועד שמתקן לטלטלו¹⁹.

(19) משמע שמותר להסיר נוי סוכה בחול המועד כל שאין משתמשים בו, אך לעיל (סי' תרל"ד ס"ג ד"ה אותה) כתב בשם הב"ח, שהטעם שניי סוכה הנמצא בצד הסוכה ממעט את חללה ופוסלה כשגורם שלא יהיה בחללה שבעה טפחים, הוא מפני שאסור ליטול את הנוי ממקומו כל שבעה משום שהוקצה למצותו.

המנחת פתים (כאן) כתב, שאף שמותר לטלטל את הנוי [כדעת הבכורי יעקב (סי' יא) שלא כדעת הא"ר (סי' ו)], וראה משני' (סי' יד)], מ"מ לענין הוצאתו מהסוכה משמע ברמ"א בהמשך הסעיף שכתב שבלא תנאי אסור להסיר נוי סוכה מפני הגשמים, שאסור להוציאו.

ולענין טילטול והסרת הסכך עצמו, כתב המקור חיים (לבעל החוות יאיר, כאן) כאן שאסור משום שהוקצה למצותו, ולפיכך כשירדו גשמים והסכך רטוב אסור לנערו. וכן כתב בש"ת שואל ומשיב (רביעא ח"ג סי' כח) שאסור להסיר סכך אף כדי ליתנו על גבי סוכה

הלכות ספח סימן תרל"ט המשך מעמוד 206

(ש"ש פ"ב הע' נד, ש"ת מנחת שלמה תנינא סי' ח) שאסור, וכפי שמבואר בש"ת דובב מישרים (ח"א סי' מח) לענין אכילת פת הבאה בכיסנין כדי שביעה במשך יותר מכדי אכילת פרס, שאין נכון לעשות כן מפני שנחשבת כאכילת קבע [וראה משני' לעיל (סי' ר) ס"ק א]].

מאידך, החכמת שלמה (ס"ז) כתב שלא נאמר כלל שיעור כדי אכילת פרס לענין אכילה בסוכה, ואסור לאכול מחוץ לסוכה אף אם שהיה באכילתו יותר משיעור זה. וכן צידד בספר מקראי קדש (סוכות ח"א סי' לא עמ' קלז) מפני שאף במשך השנה אין אוכלים אכילה כו' אלא בבית, ואם כן אף בסוכה יש להקפיד על זה מדין 'תשבו כעין תדורו', וכן לענין ברכת לישב בסוכה באופן זה שאוכל את הכביצה ביותר מכדי אכילת פרס, כתב החכמת שלמה (שם) שאפשר לברך. וכן דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני סוכות עמ' רמה) מפני שיש לצרף את הדעות הסותרות שמבכרים על ישיבת הסוכה עצמה אף אם אין אוכלים בתוכה.

תורה (סי' ג ס"ק יט). והוסיף האלף למטה (סי' תרכה ס"ק פז) שאם לא היה בדעתו לאכול בכדי אכילת פרס אלא נמלך לאחר שאכל מקצת לאכול עוד עד כשיעור יותר מכביצה, אין אכילה זו נחשבת אכילת קבע אף שלמעשה אכל בתוך כדי אכילת פרס, ואינה חייבת בסוכה, וכן כתב בש"ת שבת הלוי (ח"א סימן רה, על סי' זה). מאידך, בש"ת ראשית בכורים (הובא בשיעורי תורה שם) כתב שאסור לאכול כל כוית מתוך הכביצה בתוך כדי אכילת פרס, וכן דעת הגר"ש² אויערבך (ספר הסוכה פסקים הערות אות כו) שלשטות ששיעור כדי אכילת פרס הוא חמש דקות אין לאכול כביצה מחוץ לסוכה בתוך עשר דקות [לסבורים שבכית הוא חצי כביצה], ולמי שחושש לחומרת החתם סופר ששיעור כדי אכילת פרס הוא תשע דקות, הרצה לאכול מחוץ לסוכה יהיה באכילת כביצה יותר משמונה עשרה דקות. וראה מה שכתבנו במשני' להלן ס"ק כב.

וכן לאכול כדי שביעה כשהיה באכילתו יותר מכדי אכילת פרס [ואף אינו אוכל כל כוית בכדי אכילת פרס]. דעת הגר"ש² אויערבך

הלבנות סכה סימן תרלח

(כ"י בשם א"ח), הרי זה מסתפק מהם (יט) בכל עת שירצה, שהרי לא הקצה אותם ולא חלה עליהם קדשת הסכה ולא נחשבו כמוטה. ודווקא שמתנה בזה הלשון, אבל אם אמר אני מתנה עליהם לאכלם כשפלו, אינו כלום. (כ) וואם אמר אני מתנה עליהם לאכלם אימתי שארצה, מהני, שגם בין השמשות בכלל: הגה וצריך לעשות (כא) התנאי קדם בין השמשות (א) (כב) הראשון (ידע סכסכת א"ח שהביא הב"י ולא כמהר"ל). יש מן האחרונים שקטבו בדבדבון הזה (כג) אין נוגעים (ד) להתנות (מהר"ל), והכי נהוג בנוזין התלוים בסוף, אבל בנוזין שנותנים בדפנות, כגון סדינין המצרים, נוהגין לטלטלם מפני הגשמים אפלו בלא תנאי, משום דיש אומרים דאין אסור אפלו בדפנות עצמן (כד) כל שבין בנוזין, ומכל מקום טוב (ח) להתנות עליהם (די"ט). (כה) אם סוף בהדס או תלה בסכה אחרוג לנוי, מתר להריח בו, דלא הקצה מריח, רק שלא יגע בו, דאסור בטלטול. (כו) ויש אוקרים בהדס (ר"ן ס"פ לילכ הגול) גדלקמן סימן תרנג:

שערי תשובה

באר היטב

ראש מודה דאסור: (א) הראשון. דאל"כ, כיון דחילא אסורא בכה"ש קמא ממילא חילא בכלהו, דכיומא אריכתא דמי לענין זה ולא מהני תו תנאי: (א) להתנות. משום דלא בקיאי שפיר בתנאי: (ב) להתנות. וט"ו כתב: נ"ל להקל בסדינים המצרים שיש חשש מפני גנבים, אגן סודי שלא תלאן שם מתחלה להיותן שם תמיד ע"כ לא אהקצו כלל ואפלו לא התנו, ע"ש וכתב מהר"ל: מתר לתלות וריעות שעטנו רק שהיו תלוים למעלה מתשמיש אדם. כתב ד"מ: לא יקשר הנוזין, דאסור להתנין ביום-טוב, אלא יצעה צניבה, ע"י סימן שיו. אותן החוקקים פסוק בסכת תשבו על הדלעת לא יפה עושים, כמ"ש ב"ד סימן רפג בכ"י ויבט"ו. ואף אחר סכות לא יפסע על צצי סכה דתשמישי מצוה הן כמו ציצית ולולב, מ"א. וע"י סימן כא ס"ק ב בתבתי בשם הש"י דבסוף סכה טוב שלא לעשות לצרך דבר שאינו כבוד למצוה שעברה, ע"ש:

משנה ברורה

שדעתו להקטר נוי הסכה ביום-טוב מפני הגשמים והגנבים, תזר מתחלה שלא יקשר הנוזין בסכה בקשר גמור, שהרי אסור להתנין ביום-טוב, אלא יענבם. (כט) אין לעשות דפנות הסכה מיריעות שעטנו²⁵, וכן לא יתלה שעטנו לנוי אלא-אם-כן גבוהין מתשמיש אדם. אסור לחקק פסוק [בפסכת תשבו] על דלעת וכיוצא בו ולתלותו בסכה, דבוא לירי בדיון, ונגם שאסור לכתב פסוקים מן התורה²⁶ אלא-אם-כן: יש בהן ספר שלם, כמו שנתבאר ביו"ד וצ"ע סימן רפג; ואף-על-גב דנוהגין התר, להתלמד בהן ודוקא, אבל שלא לצורך אסור [אחרונים]. עוד כתבו, דאף אחר סכות לא יפסע על צצי סכה, דתשמישי מצוה הם כמו ציצית ולולב, וענין לעיל סימן כא במשנה ברורה סעיף-קטן וי²⁷. ועל-כן יש למחות באנשים שזורקין אחר סכות צצי הסכה לחוץ במקום שרבים יגילין לפסע עליהם²⁸, ואפלו איננו מקום אשפה: (כה) אם סוף בהדס. דאף דסתם הדס עומד להריח, ה"א דסוף בו כמו בשאר עצים, אמרין דממעשה עצים אקציה, מלשמש ולחבקיר ולא מריחו, ואין-הכי-נמי דאם הנה תולה אותו בסכה לנוי (ל) בנדאי אקציה מריחו [פמ"ג]. ובקארוג, אף דתלהו לנוי מתר להריח בו, דעקרו עומד לאכילה ולא להריח, על-כן אמרין דמאכילה אקציה ולא מריח: (כו) ויש אוקרים בהדס. אבל בקארוג לכלי עלמא מתר, דעקרו עומד לאכילה ומאכילה אקציה. וענין בט"ז סעיף-קטן ג שפסק להתיר בנדעיה הראשונה, וכן הקטימין בדרך-החיים:

שער הצינור

(כז) ולאפוקי מדעת המחמירין בזה, עין בבית-יוסף: (ג) ט"ז, וכתתו דרך לחקרא אמרין זה, אבל להקל כגון אם אמר איני בודל כל בין-השמשות של ציב יום-טוב ראשון, לא מהני זה לענין שאר יומי, ואפשר דהשעם כיון שיהי ואמר מבין-השמשות של ציב יום-טוב ראשון, משמע דמשאר בין-השמשות רצונו לבדל מקו, וכעין זה כתב בס' של שלמה: (ד) מגן-אברהם: (ט) עין מגן-אברהם וט"ו והג"א. והנה בימיהם לא נדפס ספר העטור ועל-כן תפסו פלם על דעה זו דנוי-סכה ודפנותיה מן דף י, ואלו נאו מה שקטב שם דאפשר דהפרוש הוא מן העד של הסוף, ולא כפרוש רש"י שהוא מן העד של דפנות, לא היו תמיהו על זה: (כ) והעתיקו הג"ר ותי-אדם. וענין שם בהג"ר²⁹ שלפיקר מתר להסירן מהם אימתי שרצה, ואפלו שלא בשעת הגשם²⁹ ואפלו אין שם חשש מן הגשמים, שהרי לא תלה עליהן קדשת הסכה מעולם: (ס) אחרונים: (כח) מגן-אברהם בשם הדר"כ-משה: (ט) שם: (ל) ולדעת הש"י שקטב דהא דאין נאותין הניו ודוקא לטל משם משום שגנה תבטל קדשתה, אבל בעוד שהיא קמטת מתר לסמך עליה ולהניח שום דבר עליה³⁰, אם-כן הכי נמי אפלו בתלה הדסים לנוי ג"כ מן מתר להריח בהם [בכורי יעקב], אכן אם ירצה לטל הדסים מן הדפנות ולהריח בהם, כגוה בנדאי ג"כ להט"ז אסור. אחר-כך מצאיתו שכן כתב בהרי"א בפרי-מגדים סעיף-קטן ג במשבות-הרב, עין שם:

הַלְבוּת סִמָּן תְּרַלָּח

ביאורים ומוספים

[משנב ס"ק יט]

אָפּלוּ קְשֶׁהָן תְּלוּיָן⁽²²⁾.

22) וסדין המחובר על ידי נעצים לדופן המחוברת לקרקע, דעת הגר"ש אלישיב (שלמי יהודה פ"א הע' נו) שאין מועיל התנאי להתיר לטלטלו, משום שהוא מוקצה מחמת החיבור לקרקע, וראה מה שכתבנו לעיל (סי' שח ס"ק פא) בשם הגר"ש איערבך והגר"נ קרליץ שאין כל דבר מחובר נדון כמוקצה.

[משנב ס"ק כ]

שְׁאָמַר בְּשֶׁעָה שְׁהֶלְאָם⁽²³⁾.

23) ולהרהר את התנאי בלב בלא לאומרו בפה, כתב המקור חיים (לבעל החוות יאיר, כאן) שאינו מועיל, וראה מה שהוכיח הגר"ש קמנצקי (קובץ הלכות, סוכה עמ' קג) מחי' הרמב"ן (בבא בתרא קכו, ב ד"ה ואיכא למידק) שכתב שתנאי אינו בין אדם לחבירו אלא בינו לבין עצמו אין צריך שיהיה כהלכות התנאים, מפני שמדעתו התנה ורוצה הוא לקיים את תנאו, שתנאי בלב מועיל [וראה שו"ת שיבת ציון סי' טז דעת תורה כאן].

ואם תולה הניי אינו בעל הסוכה, דעת הגר"ש קמנצקי (שם) שאין תנאו מועיל, שרק הבעלים יכול להתנות.

[משנב ס"ק כא]

דְּבִין-הַשְּׂמִשׁוֹת מִתְחִיל תַּפְךָ אֶחָד שְׁקִיעָה⁽²⁴⁾.

24) שם (ס"ק בג) כתב, שאף שהשו"ע (שם) פסק כדעת ר"ת שבין השמשות אינו מתחיל בזמן שקיעת החמה הנראית לעינינו אלא קרוב לשעה לאחר מכן, מ"מ לדעת הרבה ראשונים והגר"א מתחיל בין השמשות מיד לאחר השקיעה הנראית לעינינו, ויש להחמיר כשיטתם.

[משנב ס"ק כד]

מִירֵיעוֹת שְׁעֵטָנָא⁽²⁵⁾ וכו', דְּיָבֹא לְיָדֵי בְּיָוֵן, וְגַם שְׁאָסוּר לְקַתֵּב פְּסוּקִים מִן הַתּוֹרָה⁽²⁶⁾ וכו', וְעַיִן לְעִיל סִמָּן כֹּא בְּמִשְׁנֵה בְּרוּרָה סְעִיף-קָשָׁן⁽²⁷⁾ וכו', שְׁנֵבִים רְגִילִין לְפִסְעֵ עֲלִיָּה⁽²⁸⁾.

25) ובטעם הדבר כתב הבכורי יעקב (ס"ק טז), שחוששים שמתעטף בהן, ומטעם זה, כתב הכף החיים (ס"ק נב) בשם שו"ת פנים מאירות שאין זה אלא כשהשן תלויה כוילנות, אך כשהן מחוברות לקיר מכל צד מותר לתלותן, מפני שאין שייך להתעטף בהן.

26) ולכתוב פסוקים כגון "בסוכות תשבו" או "ברוך אתה בבואך" על נייר ולתלותם בסוכה, כתב הבכורי יעקב (ס"ק יח) שפשט המנהג להקל בדבר, משום ששומרים על הנייר מביזון כשאר כתבי הקדש, ואינו כדלעת שאי אפשר להצניעה ויתכן שיבוא הפסוק לידי בזיון, ואף שלכאורה יש לאסור מחמת האיסור לכתוב פסוקים, כתב שם ששומכים המקילים על הלבוש (יר"ד סי'

רפג ס"ד) והשו"ת (שם ס"ק ו) שכתבו שנהגו לרקום פסוקים על מפות של ספר תורה, אך הוסיף, שמ"מ יש לשרטט קוים, כיון שאסור לכתוב פסוק בלא שרטוט, אכן למעשה, כתב בתוספת בכורים (שם) שלכתחילה אין לעשות כן, מפני שאי אפשר לשמור על הנייר לגמרי, כיון שיכלה לבסוף ויבוא לידי בזיון, ואף על היתר הלבוש והשו"ת לכתוב פסוקים קשה לסמוך, שיתכן שלא הקלו אלא בבית הכנסת ומשום צורך אך לא בענינו, ולפיכך כתב שטוב להחמיר ולהחסיר אות בכל מילה שכתוב. ובשו"ת גינת ורדים (א"ח כלל ב סי' כה) הוסיף, שאף דברי הלבוש והשו"ת עצמם קשים, כיון שלא הותר הדבר אלא במקום צורך הנחשב "ע"ת לעשות לה", ולפיכך כתב שאין להקל כדבריהם אלא במקום שיש צירופים נוספים.

אכן, לקנות נוי סוכה שכתוב עליו פסוק, דעת הגר"ש אלישיב (סוכה כהלכתה פ"ז הע' ו) והגר"נ קרליץ (חוט שני סוכות עמ' רלד) שמותר, מפני שלא נאסר אלא לכתוב את הפסוק, אך לא נאסר לקנותו לאחר שכבר נכתב [וראה משנ"ב לעיל (סי' כד ס"ק ט)].

27) שם כתב, שאין לזרוק סכך לאשפה, ונכון שלא לעשות תשמיש מגונה אף בדפנות הסוכה. והוסיף שם (ס"ק ז), שאם לא זרק את תשמישי המצודה בידי אלא רק מתוך שלא גזם נזרק ממילא, אין לחוש בדבר.

ולשו"ת את עצי הסוכה ולהינות מאורם, כתב הבכורי יעקב (ס"ק יט) שמותר, מפני שאין זה נחשב תשמיש מגונה.

28) ולזרוק על ידי עטיפתם באופן שאין חשש שיתגלה הכיסוי באשפה, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני שם) שיתכן שמותר.

ואף לענין נוי הסוכה, דעת הגר"נ קרליץ (נגי הקדש פ"ח הע' יד) שנכון שלא לזרוק לאשפה בלא עטיפה, וכן מבואר בכף החיים (סי' רצז ס"ק יא) שיש להיזהר בכל דבר שנעשתה בו מצוה שלא לזרוק לאשפה.

ולדרוך על הסוכה בסוכות כדי לתקן את הסיכוך, כתב בשו"ת דברי חיים (ח"א א"ח סי' ד) שמותר, מפני שאין זה ביזוי, והוא עושה כן לצורך המצוה והידורה.

[שעה"צ ס"ק כו]

אָפּלוּ שְׁלֹא בְּשַׁעַת הַגְּשָׁם⁽²⁹⁾.

29) אמנם, במשנ"ב לקמן (סי' תרטו ס"ק א) כתב שנהוגים להסיר את הסדינים המצוייירים מפני חשש גנבים או גשמים, ומשמע שכשארין חשש אין להסירם. אכן, אף במשנ"ב כאן מבואר שלכתחילה יש להתנות.

[שעה"צ ס"ק לו]

מִטֵּי לְסִמְךָ עֲלֶיהָ וְלַהֲנִיחַ שׁוֹם דְּבָר עֲלֶיהָ⁽³⁰⁾.

30) וכן נקט בפשיטות במשנ"ב לעיל (ס"ק ד).